

Του Πάνου Δαμέλου

Μετά τις εκλογές της 25ης Ιανουαρίου και την εκλογή «αντιμνημονιακής» -πλην φιλο-ΕΕ- κυβέρνησης, είναι σαφές ότι μπαίνουμε σε μία νέα φάση – άγνωστο πόσο θα κρατήσει, όμως τα δεδομένα του πολιτικού παιχνιδιού αλλάζουν. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι την αρχή της κρίσης κατατέθηκαν χοντρικά τρεις προτάσεις από τα αριστερά. Πλέον η μία ήδη βρίσκεται σε εφαρμογή. Είναι λοιπόν απαραίτητο να κάνουμε έναν μικρό απολογισμό ως χώρος για την πρότασή μας, γιατί ως τώρα «δεν περπάτησε» κ.ο.κ.

Είναι εύκολη μία ερμηνεία που λέει ότι όλη αυτή η πορεία ήταν αναμενόμενη, ίσως και αναπόφευκτη, ότι ο κόσμος απλά ψήφισε την πιο «ανώδυνη» λύση που υπόσχεται ο ΣΥΡΙΖΑ κλπ. Αν το πιστεύουμε αυτό, μπορούμε με ήσυχη τη συνείδησή μας να πάμε σε μία 3η Συνδιάσκεψη της ΑΝΤΑΡΣΥΑ όπου πάνω-κάτω θα λέμε τα ίδια, θα καθορίζουμε και τη στάση μας απέναντι στη νέα κυβέρνηση και όλα καλά. Ωστόσο μία τέτοια αποφυγή οποιασδήποτε ουσιαστικής αυτοκριτικής δεν μας αρμόζει. Είναι προφανές ότι, ενώ είχαμε την πιο πετυχημένη ανάλυση για τον χαρακτήρα της κρίσης, τη σωστότερη απάντηση για τα βασικά που πρέπει να γίνουν και την πιο αγωνιστική παρουσία στο κίνημα, η πρότασή μας –αν και συγκέντρωσε ενδιαφέρον και συμπάθεια- δεν κατάφερε μέχρι στιγμής να εμπνεύσει και να συστρατεύσει μαζικά κόσμο στο σχέδιο εφαρμογής της. Για αυτό δεν ευθύνεται μόνο το ότι η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ ήταν πιο «εύπεπτη», υπάρχουν και δικές μας ανεπάρκειες και λάθη. Σε πολλούς δεν έγινε κατανοητό πχ γιατί μιλάμε για ένα τρίτο σχέδιο που πρέπει να εκφραστεί και κεντρικά πολιτικά, καθώς άλλοτε φαινόμεσταν σαν πιο ενωτική εκδοχή του ΚΚΕ και άλλοτε σαν πιο αριστερή-κινηματική (και αντι-ΕΕ) εκδοχή του ΣΥΡΙΖΑ. Στο παρόν κείμενο θα προσπαθήσω να καταθέσω μία συνολική πολιτική πρόταση, τόσο για ζητήματα τακτικής όσο και στρατηγικής, που μπορεί να ξεκαθαρίσει το τοπίο. Για ευκολία, θα τη χωρίσω σε τέσσερις κεντρικούς άξονες, ξεκινώντας από τα τακτικά και καταλήγοντας στα στρατηγικά.

Σημείωση: Θεωρώ αυτονόητο ότι το επόμενο διάστημα κεντρικό καθήκον του κόσμου της αριστεράς γενικότερα είναι η δουλειά στο κίνημα, το να στηθούν σωματεία, δομές ταξικής αλληλεγγύης κλπ. Η παρακάτω πρόταση αφορά κατά βάση την ΑΝΤΑΡΣΥΑ ως πολιτικό υποκείμενο. Είναι μια συζήτηση που δεν πρέπει να υποτιμηθεί και, εν όψει Συνδιάσκεψης, να γίνει με σχετική αυτονομία από τη συζήτηση για κινηματικές πρωτοβουλίες – η οποία επίσης χρειάζεται αλλά θα είναι λάθος να χρησιμοποιηθεί ως άλλοθι για την αποφυγή μιας νηφάλιας επανεξέτασης της συνολικής μας πολιτικής πρότασης.

1. ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΟΥΜΕ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Αυτό ακριβώς. Γιατί, για να είμαστε ειλικρινείς, μεταβατικό πρόγραμμα δεν έχουμε προτείνει. Έχουμε μιλήσει για την ανάγκη μεταβατικού προγράμματος, έχουμε θέσει τις βασικές του κατευθύνσεις (διαγραφή χρέους, έξοδο από ευρώ-ΕΕ, εθνικοποίηση τραπεζών και μεγάλων επιχειρήσεων χωρίς αποζημίωση με εργατικό και κοινωνικό έλεγχο) αλλά αυτά δεν συνιστούν μεταβατικό πρόγραμμα. Ο Τρότσκι έλεγε για το μεταβατικό πρόγραμμα ότι αποτελεί «ένα σύστημα μεταβατικών διεκδικήσεων, που ξεκινούν από τις σημερινές συνθήκες κι από τη σημερινή συνείδηση των πλατιών στρωμάτων της εργατικής τάξης και οδηγούν αμετάκλητα σ'ένα μονάχα και το ίδιο πάντα συμπέρασμα: την κατάκτηση της εξουσίας από το προλεταριάτο». Εμείς ως τώρα ρίχναμε το βάρος στο δεύτερο σκέλος αυτής της πρότασης και αγνοούσαμε το πρώτο. Όταν μιλάμε για ένα πρόγραμμα που θα ξεκινά «από τη σημερινή

συνείδηση των πλατιών στρωμάτων της εργατικής τάξης», μιλάμε για προτάσεις με τις οποίες θα μπορείς να πας σε κάθε χώρο δουλειάς και να πείσεις ότι τα πράγματα μπορούν να λειτουργήσουν αλλιώς, έτσι που και να ικανοποιούνται οι σύγχρονες ανάγκες των εργαζομένων αλλά και να εμπνέεται εμπιστοσύνη ότι δεν θα οδηγηθούμε σε μεγαλύτερη φτώχεια και εξαθλίωση. Αν κάποιος επιμένουν ότι τα bullets που προτείνουμε ως μεταβατικό πρόγραμμα αρκούν, πρέπει και να απαντήσουν στο γιατί επί πέντε χρόνια, μέσα στη δίνη της βαθύτερης οικονομικής κρίσης των τελευταίων δεκαετιών, αυτό το «πρόγραμμα» δεν έγινε κτήμα και απαίτηση ευρύτερων κομματιών της εργατικής τάξης. Το αν αυτή η πρόταση συνιστά πετυχημένο μεταβατικό πρόγραμμα κρίνεται και από την επιτυχία της ανταπόκρισης που έχει, από το αν έχει απαντήσει αποτελεσματικά στους λόγους για τους οποίους μιλάμε για την ανάγκη ύπαρξης μεταβατικού προγράμματος («...να ξεπεραστεί η αντίφαση ανάμεσα στην ωριμότητα των αντικειμενικών συνθηκών για την επανάσταση και την ανωριμότητα του προλεταριάτου και της πρωτοπορίας του» - Λ. Τρότσκι πάλι).

Ο λαός βάλλεται από παντού με μία επίθεση κινδυνολογίας άνευ προηγουμένου σε περίπτωση που δεν «συμμορφωθεί προς τας υποδείξεις». Και τι δεν έχουμε ακούσει για την «καταστροφή» που δήθεν θα φέρει μία μονομερής διαγραφή χρέους («χρεωκοπία»!) και έξοδος από ευρώ-ΕΕ. Αυτός ήταν και ένας βασικός λόγος που τον Ιούνιο του 2012 νίκησε η ΝΔ ακόμη και απέναντι στη μετριοπαθή πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ - όλοι θυμόμαστε εκείνον το μήνα απίστευτων τερατολογιών από τα ΜΜΕ. Το ίδιο επιχειρήθηκε και τώρα σε ένα βαθμό, αλλά λίγο η συστημική στροφή του ΣΥΡΙΖΑ, λίγο το ότι όλο και περισσότερος κόσμος νιώθει πως δεν έχει να χάσει τίποτα, δεν μπόρεσε να φέρει αυτή τη φορά μεγάλα αποτελέσματα. Ωστόσο, ερωτήματα όπως «και πού θα βρίσκουμε καύσιμα αν το πάμε όπως λέτε;» ή «αν φύγουμε από ΕΕ-NATO, δεν θα κινδυνεύουμε με πόλεμο;» είναι πραγματικά, απολύτως βάσιμα και ένα μεταβατικό πρόγραμμα πρέπει να απαντά πειστικά σε αυτές τις αγωνίες του κόσμου για να τον πάρει με το μέρος του. Συνοπτικά λοιπόν, γειωμένο πρόγραμμα που θα ξεκινά από τα bullets που ήδη προτείνουμε, με βασικές προτάσεις για το πώς θα λειτουργεί ο κάθε κλάδος την επόμενη μέρα. Βασικό κριτήριο για το αν θα είναι πετυχημένο ένα τέτοιο πρόγραμμα είναι το αν θα μπορούμε πραγματικά να πάμε σε χώρους δουλειάς και να το προτείνουμε σαν βιώσιμη εναλλακτική για την επόμενη μέρα, αν μπορούμε να το προτείνουμε στους εργαζόμενους και να μας ακούσουν. Δεν πρέπει να φοβηθούμε μήπως καταλήξουμε σε ένα «διαχειριστικό» πρόγραμμα. Πλευρές του όντως θα μπορούν να υλοποιηθούν και εντός καπιταλισμού. Στο σύνολό του όμως όχι. Θα πρέπει λοιπόν να συνδέεται και με συνολικότερες προτάσεις για το πώς θα βρουν δουλειά όλοι με μείωση των ωρών εργασίας κλπ αλλά και αλλαγές στο πολιτικό σύστημα που θα δούμε παρακάτω.

Πρακτικά, προτείνω να δημιουργηθούν άμεσα ομάδες εργασίας (όχι μόνο από μέλη της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, σε αυτό μπορούν να αξιοποιηθούν συναγωνιστές και από τη ΜΑΡΣ αλλά και από τα συνδικαλιστικά/περιφερειακά/δημοτικά σχήματα που στηρίζουμε) οι οποίες θα θέσουν τις βάσεις για το τι προτείνουμε για κάθε κλάδο, και στη συνέχεια αυτές οι προτάσεις να ανοίξουν συζητήσεις σε χώρους δουλειάς και να εμπλουτιστούν και από άλλους εργαζόμενους.

2. ΝΑ ΚΟΠΕΙ ΤΟ ΑΔΙΑΦΟΡΟ ΣΦΥΡΙΓΜΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Τα τελευταία χρόνια και παρά την εμφανή σε όλους ανάγκη να φύγουν οι σαμαροβενιζέλοι, ο χώρος μας φοβήθηκε να τοποθετηθεί στο συγκεκριμένο ζήτημα, στο όνομα του ότι «εμείς είμαστε επαναστατική αριστερά, δεν μας αφορά». Λοιπόν, αυτό το κακόγουστο αστείο που έστειλε ξεκάθαρα κόσμο στον ΣΥΡΙΖΑ πρέπει να κοπεί άμεσα. Για να μιλήσουμε καθαρά: θεωρούμε ότι είμαστε σε προεπαναστατική περίοδο; Θεωρούμε ότι υπάρχουν τα όργανα επιβολής της λαϊκής βούλησης που θα αντικαταστήσουν το αστικό κοινοβούλιο τους επόμενους μήνες; Αν ναι, τότε καλώς δεν μας αφορά η κυβέρνηση, αντίθετα πρέπει να μπούμε σε λογική απαξίωσης των αστικοδημοκρατικών θεσμών, να ρίξουμε το σύνθημα «όλη η εξουσία στα σοβιέτ», να μην κατεβαίνουμε και στις εκλογές. Αν όχι, τότε φυσικά και μας αφορά το ποια θα είναι και τι θα κάνει η κυβέρνηση. Αφορά άμεσα την εργατική τάξη, άρα κι εμάς. Είναι η προσπάθεια εφαρμογής του μεταβατικού προγράμματος αυτή που θα γεννήσει τις -λιγότερο ή περισσότερο-

πρωτότυπες μορφές αντιδομών του εργατικού και λαϊκού κινήματος που θα χρειαστούν και που θα αποτελέσουν τον καθοριστικό παράγοντα για τη συνολική υλοποίησή του.

Άλλωστε και ειδικά στη νέα ιστορική φάση που βρισκόμαστε, με την κυβέρνηση στα χέρια ενός κόμματος που προέρχεται από την αριστερά, το οποίο όμως έχει ένα σχέδιο ενσωμάτωσης και συμβιβασμού με την αστική τάξη εντός και εκτός συνόρων, η αντιπολίτευση από τα αριστερά είναι πιο αναγκαία από ποτέ. Αυτό όμως, αν δεν αποτυπώνεται σε συγκεκριμένες προτάσεις που θα μπορούσε να υιοθετήσει η κυβέρνηση, καταντά στα μάτια του λαού απλά γκρίνια και «αριστερόμετρο»: -Θα μπορούσαν αυτό να το κάνουν αλλιώς. -Εσείς τι προτείνετε συγκεκριμένα και τι είστε διατεθειμένοι να κάνετε γι'αυτό; -Α, εμείς δεν ασχολούμαστε με τέτοια.

Η αντιπολίτευση που χρειαζόμαστε απέναντι στη νέα κυβέρνηση είναι κινηματική αλλά και προγραμματική. Το δεύτερο μάλιστα μπορεί να τροφοδοτήσει το πρώτο, καθώς είναι προφανές ότι είναι πιο εύκολο να αντιδράσει και να κινητοποιηθεί κάποιος απέναντι σε ένα άδικο μέτρο όταν είναι πεισμένος ότι μπορούσε να γίνει και αλλιώς. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ θα προσπαθήσει να παρουσιάσει τους νέους συμβιβασμούς με ΕΕ και ΔΝΤ ως το μικρότερο κακό (μπροστά στην «αμοιβαία καταστροφική ρήξη»). Είναι δικό μας καθήκον, με την άμεση εκκίνηση της διαδικασίας συγκρότησης ενός αξιόπιστου μεταβατικού προγράμματος, να πείσουμε ότι μπορεί να πάει αλλιώς, ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος για τους εργαζόμενους να φοβούνται, ότι δεν έχουν κανέναν λόγο να δεχτούν τους συμβιβασμούς και την υποταγή ως νίκη.

Σε κάθε περίπτωση το συνολικό πρόγραμμα είναι απαραίτητο για την αριστερή κριτική και αντιπολίτευση στη νέα κυβέρνηση, καθώς χωρίς αυτό, χωρίς δηλαδή ένα συνολικά άλλο σχέδιο, η κάθε κριτική -αν δεν εκλαμβάνεται ως γκρίνια- θα εκλαμβάνεται ως συμπληρωματική της πολιτικής πρότασης του ΣΥΡΙΖΑ, ως απλά φιλολαϊκότερη εκδοχή της. Ή θα συγκροτήσουμε λοιπόν συνολικό σχέδιο που θα αντιπαρατίθεται σε αυτό του ΣΥΡΙΖΑ **και στο επίπεδο της κυβέρνησης**, ή θα αυτοπεριοριστούμε στο ρόλο του σχολιαστή ή του αγωνιστικού συμπληρώματος. Άλλωστε είναι σαφές ότι βασικές πλευρές του προγράμματος όπως η μονομερής διαγραφή του χρέους ή η έξοδος από ευρώ-ΕΕ μπορούν να εφαρμοστούν (ή έστω να επιχειρηθεί να εφαρμοστούν) από μια κυβέρνηση πριν τη συνολική κατάρρευση του καπιταλισμού - το αν θα ολοκληρωθεί η εφαρμογή του συνολικού προγράμματος με την επαναστατική τομή και το πέρασμα στην εργατική εξουσία είναι διακύβευμα και δεν μπορεί να τίθεται ως προαπαιτούμενο.

Συγκεκριμένα λοιπόν η πρόταση για τη θέση που πρέπει να υιοθετήσουμε είναι η εξής:

«Αυτό το πρόγραμμα ή κεντρικές πτυχές του διεκδικούμε να εκφραστούν και σε κυβερνητικό επίπεδο. Γνωρίζουμε ότι ο καθοριστικός παράγοντας για την εφαρμογή του θα είναι η κινητοποίηση του εργατικού και λαϊκού κινήματος, όπως και ότι στο σύνολό του δεν μπορεί να εφαρμοστεί από καμία κυβέρνηση στο έδαφος του καπιταλισμού. Ωστόσο μπορεί να διευρύνει τις ρωγμές στο αστικό σύστημα εξουσίας, να οξύνει τις αντιθέσεις και να δημιουργήσει τις τομές που θα φέρουν το ερώτημα της συνολικής εξουσίας πιο κοντά.»

Αναγκαία διευκρίνιση: Στόχος προφανώς δεν είναι «να κυβερνήσουμε». Αλλά ως συλλογικό υποκείμενο, ως πολιτικός φορέας, το να επηρεάσουμε/επιβάλλουμε πολιτικό περιεχόμενο στην κατεύθυνση του προγράμματός μας και σε κυβερνητικό επίπεδο, με γνώμονα τα εργατικά συμφέροντα φυσικά και πρέπει να μας ενδιαφέρει.

3. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ...

Τα παραπάνω έχουν ένα σαφή και πραγματικό κίνδυνο: Να εγκλωβιστούμε σε μία λογική μεταρρυθμίσεων στο έδαφος του καπιταλισμού, υλοποίησης μέρους των αιτημάτων του μεταβατικού προγράμματος, με απλά λόγια να διολισθήσουμε σε μία ρεφορμιστική λογική. Δεν αρκεί να έχουμε μία γενικόλογη αναφορά

στην επανάσταση. Η στιγμή της επαναστατικής τομής πρέπει να γίνει κάτι από, κάτι κατανοητό από τον κόσμο στον οποίο απευθυνόμαστε και όχι μία θολή επίκληση. Η στιγμή της επαναστατικής ανατροπής θα είναι, ούτως ή άλλως, η στιγμή και της αντικατάστασης του αστικού συντάγματος και η αφετηρία ενός άλλου τρόπου οργάνωσης της κοινωνίας.

Το αίτημα της συντακτικής συνέλευσης έχει ακουστεί αρκετά τα τελευταία χρόνια: από τις πλατείες, από -αστικοδημοκρατικούς στην ουσία- πολιτικούς φορείς όπως το ΕΠΑΜ, ακόμα και από... Σαμαρά και Βενιζέλο έχουμε ακούσει την ανάγκη για νέο Σύνταγμα, για να ενσωματώνει τα μνημονιακά κεκτημένα! Εμείς πρέπει να το φορτίσουμε με το αναγκαίο για τα συμφέροντα των εργαζομένων περιεχόμενο, να το συνδέσουμε με σαφήνεια με έναν άλλο τρόπο οργάνωσης, να μην επιτρέψουμε σε αιτήματα που πράγματι θα μπορούσαν να σηματοδοτούν τομή και αλλαγή πλεύσης να νοηματοδοτούνται με συντηρητικό πρόσημο επειδή εμείς φοβόμαστε να τα αγγίξουμε. Πρέπει λοιπόν να το συνδέσουμε με ένα άλλο όραμα, με την πάλη...

4. ...ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Εδώ λοιπόν πρέπει να μπει αποφασιστικά το ζήτημα για το «ποια κοινωνία θέλουμε». Λόγω και του μετωπικού μας χαρακτήρα, μέχρι στιγμής το έχουμε αφήσει λίγο ασαφές καθώς είναι λογικό ο καθένας και η καθεμία να έχει τη δική του/της απάντηση. Στην ουσία όμως έχουμε διολισθήσει σε ένα όραμα για τη μετεπαναστατική κοινωνία συνθηματολογικού επιπέδου, τύπου «ένας άλλος κόσμος είναι εφικτός». Αυτό δεν μπορεί να συνεχιστεί, όσο ερχόμαστε (ή έστω προσπαθούμε να έρθουμε) πιο κοντά στο ζήτημα της εξουσίας πρέπει να γινόμαστε και πιο συγκεκριμένοι για τη συνολική μας απάντηση. Την ώρα άλλωστε που ο ΣΥΡΙΖΑ ταυτίζει την πρόταση της αριστεράς με τη διαχείριση του καπιταλισμού και τη διαπραγμάτευση με τις «αγορές», ενώ το ΚΚΕ ταυτίζει την ανατροπή του καπιταλισμού με τα καταπιεστικά καθεστώτα του υπαρκτού σοσιαλισμού, με τη λογική του απόλυτου ελέγχου επί της κοινωνίας (κατ'εικόνα και καθ'ομοίωση της λειτουργίας και του κόμματος), είναι επαναστατικό μας καθήκον, καθήκον της αναζήτησης για την κομμουνιστική επαναθεμελίωση, να διαχωριστούμε ξεκάθαρα από αυτές τις λογικές και να πείσουμε τον λαό ότι μπορεί να υπάρξει άλλο μοντέλο οργάνωσης της κοινωνίας, πέρα από τη λογική του αδηφάγου καπιταλισμού αλλά και πέρα από τον «σοσιαλισμό που γνωρίσαμε».

Είναι κομβικής σημασίας ερώτημα το με ποιες λέξεις θα περιγραφεί αυτό το άλλο μοντέλο οργάνωσης της κοινωνίας. Είναι γνωστή η φράση του Μπενσαϊντ, ότι πρέπει «να ξαναδώσουμε νόημα στις λέξεις που ψεύδονται». Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι θα γίνει με μία επιμονή στη λέξη «κομμουνισμός», μέχρι να πείσουμε την κοινωνία ότι κομμουνισμός δεν είναι ούτε τα καθεστώτα που γνωρίσαμε, ούτε αυτό που λέει το ΚΚΕ (που είναι και οργανωτικά σαφώς μεγαλύτερο από εμάς και άρα έχει μεγαλύτερες δυνατότητες επιβολής της ορολογίας του), αλλά κάτι που ταυτίζεται με την οικονομική και κοινωνική χειραφέτηση. Στη δεδομένη συγκυρία είναι μάλλον άδικος κόπος κάτι τέτοιο. Αντίθετα νομίζω ότι πρέπει να ξεκινήσουμε ανάποδα, προτείνοντας και χτίζοντας ένα άλλο μοντέλο, ακόμα κι αν χρησιμοποιηθούν άλλες λέξεις για να το περιγράψουν. Τα ερωτήματα που τίθενται είναι τα εξής: Μας ενδιαφέρουν τα ονόματα ή η αποτελεσματικότητα και το περιεχόμενο; Το σύγχρονο επαναστατικό ρεύμα θα συγκροτηθεί με τους τωρινούς κινηματικούς όρους και κώδικες επικοινωνίας ή απαραίτητα με όρους 1917; Εν τέλει, αν «ο κομμουνισμός είναι η νιότη του κόσμου», αρκεί να γνωρίζουμε εμείς ότι είναι ή πρέπει και να φαίνεται, να έχει και την αύρα του νέου;

Κάτι άλλο που με προβληματίζει τα τελευταία χρόνια είναι ότι η φρασεολογία μας δεν κατάφερε -για την ακρίβεια δεν θελήσαμε- να επικοινωνήσει καθόλου με τις αναζητήσεις του κόσμου των σύγχρονων κινημάτων. Το κίνημα των πλατειών και το αίτημα για «πραγματική δημοκρατία» (το οποίο μέσα στην ασάφειά του επικοινωνούσε με τους δικούς μας στόχους, αλλά δεν φροντίσαμε να αναδείξουμε τα στοιχεία επαφής, να πούμε πχ ότι πραγματική δημοκρατία δεν υπάρχει όσο υπάρχει οικονομική ανισότητα) είναι ένα πρώτης τάξεως παράδειγμα, ειδικά καθώς μπορούμε πλέον να δούμε και πώς το

μετασχημάτισαν οι άνθρωποι του Rodemos και του έδωσαν πιο πολιτικό περιεχόμενο (στη δική τους λογική φυσικά, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα μπορούσε να έχει γίνει κάτι αντίστοιχο σε πιο ριζοσπαστική κατεύθυνση). Επίσης πιστεύω ακράδαντα ότι μπορούμε να διδαχτούμε και να επικοινωνήσουμε με κινήματα όπως αυτό των Πειρατών με τα αιτήματά τους για ελεύθερη διακίνηση της πληροφορίας. Γενικά το internet ως μία αρκετά «οριζόντια» και φαινομενικά άναρχη δομή φυτεύει βιωματικά τον σπόρο για την αναζήτηση άλλων μοντέλων οργάνωσης και της όλης κοινωνίας, και αυτό δεν πρέπει καθόλου να το υποτιμήσουμε. Καθήκον της επαναστατικής αριστεράς είναι να αλληλεπιδράσει με αυτά τα κινήματα, άρα όχι μόνο να τα αλλάξει αλλά να είναι έτοιμη να αλλάξει και η ίδια σε μία διαδικασία αμοιβαίου μετασχηματισμού με σκοπό ιδέες που μπορεί να έρχονται από δύο αιώνες πίσω να βρουν τη σύγχρονη έκφραση και εν τέλει εφαρμογή τους.

Με όλα αυτά κατά νου, προτείνω αντί να έχουμε ως πρόταγμα την «εργατική εξουσία» ή την «εργατική δημοκρατία» να υιοθετήσουμε κάτι όπως, αν όχι «πραγματική δημοκρατία», τότε «πραγματική δημοκρατία των εργαζομένων» (που προσθέτει και το ταξικό στοιχείο). Με τέτοιους όρους μπορείς να βρεις πιο δεκτικούς ακροατές για ένα εναλλακτικό μοντέλο οργάνωσης της κοινωνίας, που είναι και το ουσιαστικό: το για τι μιλάς, και όχι το πώς λέγεται.

Γνωρίζοντας ότι το να αρχίσουμε να περιγράφουμε αυτόν τον άλλο τρόπο οργάνωσης, αυτή την «πραγματική δημοκρατία των εργαζομένων», είναι μία πρόκληση που για μετωπικούς σχηματισμούς όπως η ΑΝΤΑΡΣΥΑ εμπεριέχει εξαιρετικές δυσκολίες στο να καταλήξει σε συμφωνία, από την άλλη αν θέλουμε να ταχθεί μαζικά κόσμος και να πιστέψει στο όραμα για μια άλλη κοινωνία -ως πραγματική δυνατότητα και όχι ως στόχο που ίσως αγγίξουν τα τρισέγγονά μας- είναι προφανές ότι είμαστε αναγκασμένοι να το επιχειρήσουμε - και να τα καταφέρουμε. Το ΚΚΕ μιλάει για κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία. Πού διαφέρει λοιπόν το δικό μας όραμα;

Το ότι θα χρειαστεί κάποια κεντρική δομή, ένας κεντρικός σχεδιασμός για να καλύπτονται οι βασικές ανάγκες όλων των κατοίκων, είναι προφανές. Αυτή η δομή θα πρέπει να λειτουργεί όσο πιο αποκεντρωμένα γίνεται. Ουσιαστικά θέλουμε συνελεύσεις ανά κλάδο εργασίας και ανά περιοχή. Αυτές οι συνελεύσεις θα στέλνουν αιρετούς και ανακλητούς αντιπροσώπους στα κεντρικά συντονιστικά, που θα είναι σίγουρα ένα σε πανελλαδικό επίπεδο αλλά θα χρειαστούν μάλλον και αντίστοιχα σε επίπεδο περιφέρειας και νομού. Αυτοί λοιπόν οι αντιπρόσωποι θα έχουν την υποχρέωση να βρίσκονται σε μία διαρκή αλληλοτροφοδότηση με τη συνέλευση που τους εξέλεξε. Για τους δημόσιους τομείς της οικονομίας λοιπόν, που θα υπάγονται σε αυτή τη δομή και θα έχουν να κάνουν με τα βασικά αγαθά, έχουμε ήδη μια πρώτη εμπειρία από την αυτοδιαχειριζόμενη ΕΡΤ, στην οποία συμμετείχαν και δικοί μας άνθρωποι. Η πρόταση που κατέθεσαν πρόσφατα οι απολυμένοι της ΕΡΤ για την επαναλειτουργία της προσφέρει μία βάση για το πώς θα μπορούσε να λειτουργεί ο δημόσιος τομέας στην κοινωνία που οραματιζόμαστε.

Αυτό δεν σημαίνει ότι όλη η οικονομία θα λειτουργεί αναγκαστικά έτσι, ως μέρος αυτής της δομής. Εδώ έχουμε ένα άλλο παράδειγμα από τη σύγχρονη Ελλάδα, αυτό της BIOME. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτού του εγχειρήματος, πέρα από την εργατική αυτοδιαχείριση, είναι και το ότι δεν καρπώνεται κανείς την υπεραξία από την εργασία κάποιου άλλου, οι εργαζόμενοι μοιράζονται τα κέρδη. Τέτοια εγχειρήματα αντιμετωπίζονται συχνά με καχυποψία για τον κίνδυνο οι εργάτες να αρχίσουν να λειτουργούν με απληστία και ως μικροί καπιταλιστές, αλλά κάτι τέτοιο μπορεί να αποφευχθεί με ρυθμίσεις από τις συνελεύσεις και τα κεντρικά συντονιστικά. Θα μπορούσαμε να πούμε, βλέποντας και τον συνολικό στρατηγικό στόχο, ότι η κεντρική δομή του δημόσιου τομέα της οικονομίας θα έπρεπε να ενθαρρύνει τα εγχειρήματα τύπου BIOME, τον συνεταιριστικό δηλαδή τομέα της οικονομίας, σε μια κατεύθυνση απονέκρωσης της κεντρικής δομής και συνολικής επικράτησης της κοινωνίας των ελεύθερα συνεταιρισμένων παραγωγών: δηλαδή τον κομμουνισμό, σύμφωνα με έναν ορισμό του Μαρξ.

Συνοψίζοντας λοιπόν για το στρατηγικό μας όραμα, για την κοινωνία που θέλουμε να προκύψει μετά την

επαναστατική τομή που θα σφραγιστεί και με μια συντακτική συνέλευση: Είμαστε η αριστερά που επιδιώκει την πραγματική δημοκρατία των εργαζομένων, μια ελεύθερη κοινωνία χωρίς την οικονομική εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, είμαστε η αριστερά που είναι με την αυτοδιαχείριση, με τη δημοκρατία των συνελεύσεων, η αριστερά που είναι -για να το πούμε συνοπτικά- με τις BIOME.

Τελευταίες σκέψεις για τα επόμενα βήματα

Η παραπάνω πολιτική πρόταση, παρά το ότι όντως συνιστά υπέρβαση σε σχέση με το λόγο μας ως τώρα, δεν αλλάζει συνολικά την κατεύθυνση της ANΤΑΡΣΥΑ, αντίθετα συγκεκριμενοποιεί και εμπλουτίζει την πρότασή μας ώστε αυτή να μπορεί να επικοινωνήσει με τις ανάγκες και τις προσδοκίες ευρύτερων στρωμάτων στη σύγχρονη Ελλάδα. Είναι σαφές επίσης ότι οι παραπάνω άξονες προτείνονται ως αναγκαία αφετηρία και βάση για περαιτέρω συζήτηση και όχι ως «τέλος του δρόμου». Η αλήθεια είναι ότι όλα τα παραπάνω ζητήματα σηκώνουν πολύ μεγαλύτερη επεξεργασία και εμβάθυνση αλλά κάτι τέτοιο ούτε είναι δυνατόν, ούτε και είναι σωστό να γίνει από ένα άτομο. Τέλος θα ήθελα να πω ότι οι τέσσερις παραπάνω άξονες είναι αλληλένδετοι, συγκροτούν μία συνεκτική πρόταση για μια σύγχρονη τακτική και στρατηγική και άρα το να υιοθετηθούν επιλεκτικά μπορεί να αλλοιώσει καθοριστικά την ουσία της.

Αν είμαστε διατεθειμένοι να υιοθετήσουμε συλλογικά μία τέτοια πρόταση, εφόσον πράγματι θα αποτελεί τομή –μία τομή που είναι απολύτως απαραίτητη κατά τη γνώμη μου- για τον λόγο και τη φυσιογνωμία της ANΤΑΡΣΥΑ, θα πρέπει να συνοδευτεί και από ένα ανοιχτό κάλεσμα προς αγωνιστές και δυνάμεις με τις οποίες βρεθήκαμε το προηγούμενο διάστημα μαζί, και αυτό περιλαμβάνει τις δυνάμεις της ΜΑΡΣ αλλά και αγωνιστές από συνδικαλιστικά και τοπικά σχήματα, για συμμετοχή και συστράτευση σε μία διευρυμένη ANΤΑΡΣΥΑ με αυτούς τους πολιτικούς στόχους και λόγο. Σε κάθε περίπτωση, η συνεργασία ANΤΑΡΣΥΑ-ΜΑΡΣ πρέπει να διατηρηθεί και να απευθυνθούμε και σε άλλες δυνάμεις με βάση την κοινή πολιτική συμφωνία, να γίνονται κοινές εκδηλώσεις κ.ο.κ. αλλά εκτιμώ ότι σε αυτή τη φάση δεν μπορεί να μετατραπεί σε ένα νέο μέτωπο με τις δικές του διαδικασίες. Η ουσιαστική αναβάθμιση της πολιτικής πρότασης της ANΤΑΡΣΥΑ ίσως να απαντούσε και σε μία τέτοια ανάγκη. Όπως και να έχει, η παραπάνω πρόταση προσπαθεί να ανοίξει συνολικά την κουβέντα για τις αναγκαίες ποιοτικές αλλαγές για την ANΤΑΡΣΥΑ, καθώς κλείνει ένας κύκλος και πρέπει να δούμε τι κάναμε σωστά αλλά και τι κάναμε λάθος, άρα και τι πρέπει να δοκιμάσουμε αλλιώς. Το χειρότερο σενάριο για την ANΤΑΡΣΥΑ και για την αντισυστημική αριστερά συνολικά θα είναι να επιλέξει τη στασιμότητα, την επιμονή στις ίδιες προτάσεις και στον ίδιο πολιτικό λόγο, με μία μεταφυσική πεποίθηση ότι «δεν μπορεί, έρχεται η ώρα μας». Η υιοθέτηση μιας τέτοιας πρότασης επείγει γιατί ο πολιτικός χρόνος πυκνώνει, οι εξελίξεις είναι ραγδαίες και πρέπει να έχουμε μια τακτική και στρατηγική που να μπορεί να μας βγάλει στον αφρό, πριν ο κύκλος κλείσει είτε με μονιμοποίηση ενός σοσιαλφιλελεύθερου συμβιβασμού, είτε με την παλινόρθωση των γνήσιων εκφραστών του αστικού μπλοκ, στην κεντροδεξιά ή ακόμη και στην ακροδεξιά μορφή τους.